

Standarden af modtagefaciliteter

1. Danmark

Som en opfølgning på miljø- og energiministerens handlingsplan mod olie- og kemikaliefurening af havet (februar 1996), blev der nedsat et udvalg under Miljøstyrelsen, der skulle undersøge, hvordan man kunne motivere skibene til i større udstrækning at aflevere olieaffald til havnenes modtagefaciliteter.

Et af »modtageudvalgets« anbefalede tiltag var at etablere et overordnet billede af, hvilke mængder og typer af olieaffald, der faktisk kan modtages i de danske havne. I november 1997 afsluttedes dette projekt med en rapport over modtagekapaciteten for 76 danske havne.

Nu foreligger der således en dokumentation for modtagekapaciteten i havnene, men ud fra materialet er det stadig svært at sige, om kapaciteten er tilstrækkelig fordi de ikke-afleverede mængder stadig er et ubesvaret spørgsmål.

I rapportens konklusion peges dog på, at 30-35% af den estimerede mængde af olieaffald fra skibenes maskineri ikke landsættes i de danske havne. Endvidere oplyses, at nogle skibe forlader havnen med olieaffald i tankene efter eget valg efter at have afleveret den mængde, der kan afleveres uden særlig afgift (jf. om »no special fee« systemet nedenfor) - eller forlader havnen efter at have afleveret den mængde, som havnen maksimalt kan modtage. Endvidere konkluderes, at der er uklarhed om gældende regler og procedurer for modtagelse af olieholdigt spildevand.

2. Øvrige Østersø- og Nordsølande

Østersølandene har ratificeret Østersø-konventionen og alle landene rundt Nordsøen og Østersøen har ratificeret MARPOL-konventionen, og har således forpligtet sig til at leve op til de krav, konventionerne stiller som beskrevet ovenfor.

I praksis må standarden for så vidt angår Nordsølandene og landene i den vestlige del af Østersøen anses for at ligge tæt på den danske, mens der i de tidligere østeuropæiske stater er et efterslæb på området. Danmark og andre donorlande yder i øjeblikket bistand til det tidligere Østeuropa med henblik på at etablere nye eller forbedre gamle modtageanlæg i disse staters havne.

Betalingsordninger

Betalingen for skibenes brug af modtagefaciliteterne har i Danmark siden 1978, bygget på det såkaldte »no special fee«-system. Efter systemet opkræves afgiften for brug af modtagefaciliteterne i havnen ikke særskilt, men afgiften er inkluderet i havneafgiften (skibs- og vareafgiften). Hvad enten skibet gør brug af modtagefaciliteterne eller ej, opkræves havneafgiften inklusiv afgiften for modtagefaciliteterne. Denne afgiftsform anbefales fordi den giver skibet det mindste økonomiske incitament til at undlade at anvende ordningerne.

Danmark er det eneste land blandt Nordsølandene, der praktiserer »no special fee«-systemet. I Østersøregionen opererer endvidere Sverige og de større havne i de baltiske stater tillige efter dette princip.

I HELCOM-regi er der udarbejdet et udkast til en ny rekommandation om anvendelse af »no special fee«-systemet for olieaffald i alle Østersøhavne. Rekommandationen forventes vedtaget i løbet af 1998.

I EU-sammenhæng arbejdes der for tiden med et udkast til direktivforslag om modtagefaciliteter i havne, hvor også finansieringsspørgsmålet er inddraget. »No special fee« modellen er ét af forslagene til finansieringsform, men den har hidtil kun fundet ringe opbakning blandt EU-medlemsstaterne.

Obligatorisk aflevering

Både i HELCOM-samarbejdet og i EU har man overvejet muligheden for at indføre en pligt til obligatorisk aflevering af alt olieaffald for skibene ved anløb af havne i henholdsvis Østersøen og EU.

I HELCOM er der udarbejdet et udkast til rekommandation om obligatorisk aflevering af alt skibsbaseret affald, herunder olieaffald, som skal drøftes på ministermødet i marts 1998.

I EU forventes Rådet på initiativ af EU-Kommissionen, i løbet af foråret 1998, at fremsætte et direktivforslag om modtagefaciliteter i medlemsstaternes havne.

Kommissionens første diskussionsoplæg gik i retning af et system med obligatorisk afleveringspligt, men de seneste udkast har bevæget sig væk fra dette udgangspunkt, på grund af manglende opbakning fra et flertal af medlemsstaterne. Kun Danmark, Sverige og Finland har